

Nedopustna policijska racija v taboru mladih - Izjava za javnost Društva Peršman o policijski raciji na spominskem obeležju in v muzeju Peršman, 27. 7. 2025

Železna Kapla - 27. julij 2025 - Med 11.00 in 15.30 je pri spominskem obeležju in v muzeju Peršman potekala obsežna policijska akcija. Poleg sedmih policijskih vozil in več kot 30 – s strelnim orožjem oboroženih – policistk in policistov so bili prisotni tudi policijski helikopter, droni in pasja enota. Opravili so hišno preiskavo in identifikacijo oseb brez dovoljenja sodnika.

Društvo Peršman je odgovorno za znanstveno obdelavo in vsebinsko predstavitev muzejske zbirke, ki se ukvarja z zgodovino preganjanja koroških Slovenk in Slovencev v času nacizma in njihovega odpora proti nacističnemu režimu. Nad ravnanjem organov oblasti in policije smo ogorčeni in globoko pretreseni!

Na kraju, kjer so pred 80 leti tik pred koncem 2. svetovne vojne pripadniki 13. SS policijskega polka v napadu brutalno umorili enajst članov družin Sadovnik in Kogoj, mora biti tako nesorazmerno in agresivno delovanje razumljeno kot izraz popolnega pomanjkanja pietete in spoštovanja.

Markus Gönitzer (predsednik Društva Peršman):

»Takšno ravnanje organov oblasti in policije kaže na veliko ignoranco in pomanjkanje občutka za občutljiv zgodovinski kontekst, v katerem deluje muzej Peršman. V letu spominjanja 2025 je takšno ravnanje na kraju nacističnega zločina boleča izkušnja ne le za muzej Peršman, temveč za vse spominske kraje in pobude v naši državi. Si lahko predstavljate takšno policijsko akcijo na katerem koli drugem spominskem kraju? Kaj tak dogodek pove o spoštovanju do koroških Slovenk in Slovencev in njihove zgodovine?«

Peršmanova domačija je kraj spomina na zločine nacističnega terorističnega režima nad koroško-slovenskim civilnim prebivalstvom in na številne borke in borce odpora v regiji. To je kraj spomina in znanstvenega raziskovanja zgodovine ter tudi izobraževalni prostor, kjer se čez generacije in državne meje prenašajo antifašistične in demokratične vrednote – temeljne vrednote Republike Avstrije. To so priznale tudi najvišje politične osebnosti, med njimi avstrijski predsednik Alexander Van der Bellen, podkancler Andreas Babler in nekdanji predsednik republike Slovenije, Borut Pahor.

Bernard Sadovnik (potomec družine Sadovnik in predsednik sosveta narodne skupnosti) je dogajanje komentiral:

»Kot potomec družine Peršman in kot predstavnik slovenske narodne skupnosti sem globoko pretresen nad tem, kar se je danes zgodilo pri Peršmanu. Takšen obsežen

policijski poseg natanko 80 let po pokolu je zame kot potomca posebej boleče. Ostal sem brez besed in globoko prizadet ob pogovorih z mladimi, ki so bili prisotni. Policijska akcija ni bila v nikakršnem sorazmerju z očitki. Zahtevam takojšnjo in temeljito politično razjasnitev tega škandaloznega dogodka in njegovih ozadij!»

Tako kot lani trenutno pri Peršmanu poteka večdnevni mednarodni antifašistični izobraževalni tabor. Tabor se ukvarja s temami ob 80-letnici konca druge svetovne vojne. V okviru predavanj in delavnic so razpravljali o vlogi antifašizma v Avstriji in Evropi ter o oblikah dostojnega spominjanja, posebno pozornost organizatorji namenjajo trpljenju koroških Slovencev in Slovencev v času nacizma.

Organizatorjem tabora, Klubu slovenskih študentk in študentov na Dunaju (KSŠŠD), so organi navedli tri razloge za policijski poseg. Poleg domnevnih upravnih prekrškov na področju kempiranja in varstva narave je največji val ogorčenja med organizatorji tabora in upravljavci muzeja povzročil tretji razlog. Po besedah vodje policijske akcije Gerolda Tascheka iz Deželnega urada za zaščito države in boj proti ekstremizmu je bil policijski poseg utemeljen s tem, da naj bi antifašistični izobraževalni tabor predstavljal nemoralen odnos do spominskega obeležja.

Ker je muzej sam dogodek podprl, med udeleženci in predavatelji pa so bili tudi potomci bork in borcev odpora ter žrtev nacizma iz regije, takšen očitek odločno zavračamo. Gre za hudo prekoračitev!

Sorganizatorica **Meta Vouk** je o policijski akciji povedala:

»Za mene in za mnoge koroško-slovenske udeleženke in udeležence dogodka je bil ta poseg huda re travmatizacija.«

Tudi **Milan Wutte**, potomec člana odporniškega gibanja in predsednik drugega upravljalškega društva muzeja, Zveze koroških partizanov, je globoko pretresen nad današnjimi dogodki:

»Brez odpora naših prednic in prednikov proti nacističnemu režimu suverene Avstrije, kot jo poznamo danes, ne bi bilo. Kot Zveza koroških partizanov smo zgroženi nad današnjim ravnanjem organov oblasti. Mirni izobraževalni dogodki, ki jih v veliki meri soustvarjajo mladi, so že dolgo sestavni del zgodovine našega muzeja. Takšen poseg na zgodovinsko tako pomembnem kraju je nesprejemljiv.«

Upravljalci muzeja Peršman so povedali, da jih današnji dogodki ne bodo odvrnili od njihovega dela.

Eva Hartmann, podpredsednica Društva Peršman:

»V zadnjih letih smo vzpostavili cenjen izobraževalni program za široko javnost, da bi pomembnim temam našega muzeja namenili več pozornosti. Redno nas obiskujejo šole, učitelji in učiteljice, zanimani za zgodovino in turisti, ki zelo cenijo naše delo. Da je to pomembno delo spomina in zgodovinskega opominjanja 80 let po koncu druge svetovne vojne še vedno tarča takšnih poskusov kriminalizacije, je globoko zaskrbljujoče.« Upravljalški društvi muzeja in organizatorji izobraževalnega tabora zahtevajo temeljito pravno in politično obdelavo današnje policijske akcije in preučujejo pravne ukrepe. Nujno je ustavitev kazenskih in prekrškovnih postopkov zoper udeleženke in udeležence dogodka.

Najresnejša pa je politična razsežnost policijske akcije. Dejstvo, da želi policija potomkam in potomcem žrtev nacizma ter odpornic in odpornikov, predpisovati kako naj bi potekalo spominjanje, in da želi samostojno oblikovano spominjanje v muzeju kriminalizirati, je nedopustno.

Pozivamo politične predstavnice in predstavnike, da jasno obsodijo današnje dogodke in poskrbijo za razjasnilo odgovornosti.